

Klimaatverandering vraagt om robuustere grassen

Internationaal perspectief moet fieldmanagers in de praktijk verder helpen

Het klimaat in Nederland wordt steeds extremer. Lange periodes van droogte worden gevolgd door forse regenbuien. Het is voorsnog koffiedik kijken of die verandering ook de komende jaren zal doorzetten, maar als we de weerprofeten van het KNMI mogen geloven, is dat wel het geval.

Die wisselvalligheid creëert een uitdaging voor fieldmanagers.

Auteur: Nino Stuivenberg

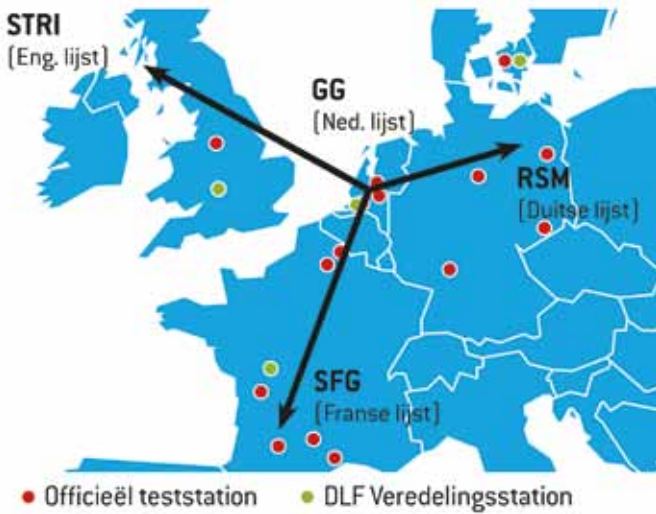
Gras heeft met regelmaat lucht, mineralen en water nodig. Als het klimaat extremer wordt, verdwijnt die regelmaat. Veel van de in Nederland gebruikte rassen zijn hier niet direct tegen bestand, want de grassen die in de Nationale Grasgids zijn opgenomen, zijn getest onder Nederlandse omstandigheden. De Grasgids vormt een goede basis voor de hedendaagse mengselkeuze van de fieldmanager, maar wel onder de gebruikelijke weersomstandigheden. Nu het klimaat aan het veranderen is, kan het raadzaam zijn om ook eens breder te kijken, naar landen om ons heen die ervaring hebben met die extremere weersomstandigheden. Zo is het in Engeland bijvoorbeeld natter, in Duitsland kouder en in Frankrijk juist droger. In die landen staan dan ook andere rassen aan de top van de grassenlijsten dan in Nederland.

Door het veranderende klimaat komen omstandigheden zoals in het buitenland ook in Nederland steeds meer voor. De zomers worden droger, de winters kouder, het voorjaar wordt natter en we

zien vaker lokale plensbuien. Volgens Hendrik Nagelhoud van DLF zou het daarom goed zijn om ook eens verder te kijken dan de Nationale Grasgids. 'De Grasgids kun je het beste zien als een schip om bij te sturen. Normaal gesproken meld je een ras aan; daar wordt dan ongeveer drie jaar lang onderzoek naar gedaan. Daarna wordt het nieuwe grasras op de lijst gezet, of het haalt de lijst niet. Zo weet je zeker dat altijd de beste rassen op de lijst staan.' Er is echter wel een 'maar', volgens Nagelhoud. 'De Grasgids toetst alleen onder Nederlandse omstandigheden. Veranderingen in het klimaat zijn niet breed terug te zien in deze lijst. Ook worden in ons land de extra stressbestendige 4turf-rassen niet getoetst door de Grasgids, wat in de ons omringende landen wel het geval is. Daarom is een bredere kijk zeker aan te raden. Daardoor krijg je direct de beschikking over stressbestendige robuustere rassen en verlaag je ook het weerrisico; een zorg minder voor de fieldmanager.'

Afvallers

In Nederland is de Grasgids vaak leidend als er een keuze voor een ras of mengsel gemaakt moet worden. Daar moet verandering in komen, vindt Nagelhoud. 'In het buitenland staan er andere rassen op de lijst dan hier. Die rassen zijn vaak juist onder net iets extremere omstandigheden getest. Rassen die het goed doen onder droge omstandigheden, zullen in Frankrijk bijvoorbeeld wel op de lijst staan, maar in Nederland halen ze het niet. Die rassen vallen bij de Grasgids tussen wal en schip. Dat betekent echter niet dat het per definitie slechte rassen zijn; integendeel zelfs. Juist onder droge omstandigheden presteren ze goed. Omdat we ook in Nederland steeds vaker met zulke situaties te maken hebben, zouden die rassen hier eveneens heel bruikbaar kunnen zijn.' Het is dan ook zaak om verder te kijken dan de landsgrenzen, concludeert hij. DLF heeft daarom besloten om een internationale grassenlijst op te stellen.

Klimaatscenario's KNMI

<p>Winter</p> <ul style="list-style-type: none"> ↑ Temperatuur ↑ Neerslag ↓ Kou 	<p>Voorjaar</p> <ul style="list-style-type: none"> ↑ Temperatuur ↑ Neerslag
<p>Zomer</p> <ul style="list-style-type: none"> ↑ Temperatuur ↑ Neerslag → Droogte ↑ Verdamping 	<p>Najaar</p> <ul style="list-style-type: none"> ↑ Temperatuur ↑ Neerslag

‘Robuustere grasrassen zijn een soort weersverzekering’

Praktijk

Nagelhoud verwacht dat er in de praktijk voldoende vraag zal zijn naar deze robuustere rassen in grasmengsels, vooral omdat veel fieldmanagers met een beperkt budget moeten werken. Het gebruik van andere mengsels zou hen daarbij kunnen helpen, denkt Nagelhoud. ‘Goed onderhoud is essentieel voor het verhogen van de speelduur. In het verleden heeft de KNVB die norm op 250 uur gesteld, maar die is inmiddels allang achterhaald. Met goed onderhoud kun je tegenwoordig wel 400 tot 450 uur halen. Dat hangt echter wel sterk af van de groei van het gras. De “robuustere” rassen

kunnen de mat in bepaalde situaties beter in stand houden.’

Nagelhoud ziet nog een ander voordeel aan het opstellen van een internationale grassenlijst. ‘Je hebt dan materieel dat op meerdere locaties getest is. In Nederland is een ras soms moeilijk te toetsen op andere dan de gebruikelijke criteria, omdat we bepaalde omstandigheden hier gewoon niet kennen. Door breed te testen, heb je meer mogelijkheden.’ Nagelhoud benadrukt wel dat het om rassen gaat die het in Nederland net niet gehaald hebben. ‘Grassoorten stoppen niet bij de grens, klimaatverandering ook niet. Rassen in het buitenland voldoen ook gewoon aan de criteria, maar halen hier dan net op één tiende punt na de Grasnids niet. Het zou zonde zijn om die rassen te negeren.’

Stress

Robuustere rassen zouden er ook voor kunnen zorgen dat de velden in de toekomst minder te lijden hebben onder ‘stress’, zoals Nagelhoud het omschrijft, met als gevolg dat er minder chemische middelen nodig zijn om ze in conditie te houden. ‘Door de beperkte budgetten van fieldmanagers zien we in Nederland steeds meer stresssituaties’, zegt Nagelhoud. Dat gaat ten koste van de grasmat. ‘Rassen die wél onder stress presteren, blijven groener en groeien beter door. Het is dus zaak om rassen te hebben die stressbestendiger zijn. Fieldmanagers moeten met hun beperkte budget de juiste keuzes zien te maken. Je kunt het potentieel van een ras pas optimaal benutten indien

zowel de omstandigheden als het management goed zijn. Maar als dat potentieel niet in het ras zit, komt het er ook niet uit.’

DLF is de eerste partij die dit internationale gras-idee oppakt. Is het geen risico om dit te doen, gezien het feit dat de Grasnids vaak als leidend wordt gezien? Nagelhoud denkt van niet. ‘We spelen hiermee in op de problemen die we in de praktijk tegenkomen. Je kunt de rassen zien als een soort weersverzekering. Mocht er opnieuw een periode van extreme droogte komen, dan ben je daar al op voorbereid.’

Hendrik Nagelhoud

Be social

Scan of ga naar:

www.Fieldmanager.nl/artikel.asp?id=17-6215